

Konfronterar inre konflikter

Lena Josefssons danskompani Raande-Vo har urpremiär på nytt verk

Danskompani Raande-Vo är nära urpremiär för sin nya föreställning "Riskzon III – This Is Not Disneyland". Ett verk som det har varit en lång resa med upp- och nedgångar att sammanställa för koreografen Lena Josefsson.

– Jag måste göra det som hjärtat är fullt av. Jag vill inte göra någonting som inte betyder någonting. Sedan kanske jag misslyckas med att uttrycka det jag vill – det är en annan sak, men jag måste åtminstone vilja någonting. Sedan om man blir emottagen eller ej, det vet man ju inte. Man är inne i en riskzon jämt i det här yrket. Med människor som man inte känner och ska samarbeta med. Med sig själv. Ja, det är en ständigt resa som man är på där det är upp och ner. Fantastiska möten, men där det ibland kan bli motsättningar och svårigheter också. Alltså som livet självt. Det är sannerligen inte Disneyland, skrattar koreografen Lena Josefsson när Örebro Tidning träffar henne på Dansplats Raande-Vo under de sista hektiska veckornas repetitioner inför urpremiären av Kompani Raande-Vos nya föreställning "Riskzon III – This Is Not Disneyland".

– Lusten till livet, det svårhanterliga livet. Alla våra tillkortakommanden, människans skönhet men också bristerna. Att på något sätt ställa sig upp och ta parti för den lilla människan, och i det här verket är det jättemycket fokus på barnet och barnets utsatthet som vi hör om och ser varje dag var vi än är i världen. Det är inte bara i Kongo, utan det är ju här mitt i stan. Dansen behövs här. Vi behöver omsätta våra tankar och känslor, och koreografen ger form åt tankarna och känslorna. Den gör att man får en upplevelse som är en upplevelse tillsammans. Men jag har inga svar, utan det är att ställa frågor och att konfrontera samhället genom att försöka skapa bilder, andra bilder. Precis som en konstnär gör, som en musiker gör.

Så beskriver Lena Josefsson sitt arbete i ord, även om dansen för henne många gånger kan vara en ersättning för just de ord som tenderar att bli urvattnade.

– Då kanske vi kan skapa en annan ingång så att man ruskas om lite grann. Man kan ju

aldrig nå alla, men man måste vara sann mot sig själv. Dansarnas roll är inte så enkel för de måste ju försöka följa mig. Jag följer dem i väldigt mycket. De får väldigt stor plats i början, men sedan måste jag ju sätta in det i en form. Då måste man samtidigt försöka förstå vad det är jag vill, och det är inte alltid man riktigt kan formulera sig. Man vet bara att "Nej, nu har jag inte hittat fram". Man letar efter någonting och när man väl hittar det då vet man att det är rätt. Det är sökande, forskning.

Lena Josefsson skapar alltså egna bilder med sina dansverk, men hon brukar också inspireras av bilder och av fotografier. Så har det varit den här gången också.

– Det kanske var 1996 som jag hittade en fotobok i Senegal med bilder från olika ställen i världen som ter sig lika men ändå är helt olika. Med globaliseringen lever vi ju i en värld där det som förut var väldigt långt bort plötsligt är väldigt nära. Till de resmål som man i allmänhet inte åkte om man inte var äventyrare förut åker vem som helst idag. När jag var i Afrika förr så gick det ju inte att ringa hem, men nu har alla en mobil. Man kan se en massaj som går och pratar i en mobil. Det är inget konstigt och det har förändrat allt. Det har varit som en explosion i världen. Men det finns också uppenbara problem med de olika världarna som vi som dansar också färdas emellan. De här kulturkrockarna man upplever. Konflikten man kan ha inom sig med ens egen roll när man reser, och konflikten med det man ser hända när man är ute och reser. Samtidigt kan jag då i egenskap av svensk åka någonstans och sedan när jag tycker att det börjar bli jobbigt då kan jag bara åka därifrån och hit – till en helt annan värld. Det där är sådant som jag bearbetar. Det är livserfarenheter som det bottnar i.

– Jag har haft ett stort bildmaterial, ett stort fotomaterial, mina egna fantasier och en del texter. Sedan har jag ju en tonsättare som är viktig för det här. Han har gjort en hel del musik som också har fört i en riktning.

Det är Magnus Larsson som står för musiken i föreställningen.

– Musiken är fantastisk. Han ger mig en massa skisser. Sedan håller jag på och jobbar med dem och sätter dem där jag tycker att

det stämmer. Jag kan också säga att "Nej, nu behöver vi något med mer klös" eller det behövs något som är kul. Då kommer han med en jätterolig tango och sedan så håller man på och ser vad som passar var.

Som vanligt kommer dansarna som Lena Josefsson arbetar med från olika delar av världen – från Europa, Afrika och Asien. Några av dem har hon jobbat med väldigt länge och några är nya.

– När det är nya människor så vet man aldrig riktigt. Det är så mycket man ska hinna med på en audition. Det jag alltid gör är att jag försöker välja människor som jag tycker är spännande. Sedan vill jag gärna att de ska fungera socialt och vara intelligenta och trevliga också. Det kan vara sådana som är jättebra men inte får jobb för att jag inte tycker att de kan samarbeta med andra. Man ska ha olika sorters kvaliteter för att det ska bli en grupp som är intressant. Då kanske det är två-tre stycken som är för lika så att man väljer någon annan för att det ska bli mer olika.

Att dansarna kommer från så skilda håll har gjort att arbetet med "Riskzon III – This Is Not Disneyland" fått ske i perioder, att Lena Josefsson fått jobba med mindre grupper och att dansarna fått jobba själva. Det har betytt att arbetet med att sätta ihop de olika beståndsdelarna varit ganska tungt.

– Jag ger förutsättningar. Sedan är det inte alltid att det blir som jag har tänkt mig. Ibland kan man bli lite häpen själv. Ibland kan man bli lite orolig för jag måste förmedla, jag kan inte göra alla rörelser själv längre. Då måste jag skapa förutsättningar där de börjar röra sig så som jag vill att de ska röra sig. Om det inte händer måste jag ändå försöka skapa något som är adekvat för det jag vill säga. Jag kan inte säga att det här är fel, för det är ju deras upplevelse. Det är många turer och det kan ta nya riktningar.

– Den här gången har jag fått jobba mycket med två eller tre i taget vilket är lite farligt när man sedan ska försöka få ihop det. Det blir solon och trion, men jag kan ju inte rada upp en massa solon och duetter och trion utan jag måste försöka få det att hänga ihop. Egentligen så har vi kanske tre timmar som vi skulle kunna köra, men jag måste skapa ett verk av det och den processen har inte varit

24

är Örebro och närområdets bästa och snabbaste evenemangskalender. finns tillgänglig dygnet runt överallt för alla och publiceras hos Örebro Tidning. uppdateras varje tisdag – se till att ditt evenemang finns med då, det är gratis förstås. har deadline för att hinna vara med i veckans uppdatering tisdag kl 10:00.

www.orebrotidning.se

enkel. Det är intressant, men det sättet att jobba är kanske inget jag vill göra igen för jag är en person som gillar kollektivet. Men det är väldigt intressanta människor och jag tror att det blir väldigt bra. Det är ett spännande rum här nu, spännande musik och spännande dansare.

Den sista perioden har Kompani Raande-Vo repeterat i sin egen lokal, Dansplats Raande-Vo, med den scenografi som kommer att användas under föreställningen. Lena Josefsson är mycket tacksam för att ha en egen lokal att vara i, men önskar sig en mer långsiktig trygghet för att kunna planera bättre.

– Det här är en fantastisk lokal. Problemet har varit att vi i princip varit utflyttningshotade hela tiden och då är det så svårt med planering. Det är svårt på så sätt att man bygger upp och bygger upp och så pang! Det går så väldigt fort att riva en verksamhet, men det tar jättelång tid att bygga upp den igen. Lokalen ligger bra till så alla förutsättningar finns för någonting fantastiskt, och vi jobbar ju stenhårt för att

hålla nivån och kvaliteten uppe. Det är därför jag går på knäna så att jag inte ens vet hur jag klär mig, skrattar Lena Josefsson och visar på sin tröja som hon råkat ta på sig ut och in.

– Lokalen är underbar och vill man satsa så kan det här bli något exceptionellt. Jag menar hur många år har inte Cullbergbaletten kämpat för att få en sådan här lokal, och de har det fortfarande inte. Men sedan behövs det lite mer för att det ska bli riktigt effektivt. Jag skulle ingenting hellre vilja än att man förstod att det finns någonting väldigt bra med det här och att det satsas lite mer, så att jag inte behöver vara ensam om allting. För ska jag ha dansare då måste jag sköta marknadsföring och allt administrativt också och det är väldigt mycket för en person. Mer tid går åt till att skriva rapporter än till själva det konstnärliga arbetet. Det tycker jag är smärtsamt för det tar kreativiteten från mig och det känns som slöseri med min potential.

– Jag vill inte klaga för det här är perfekt, och så mycket barn och ungdomar som vi har spelat för här inne och då är vi ju nära dem. Det är en fördel mot när man är på en scen där man är så långt bort. Och så det att man kan repetera med scenografi.

Ni har ju som sagt spelat för många ungdomar och barn. Tycker du att det börjar märkas på intresset?

– Ja, det är fantastiskt att vi har haft massor av barn och massor av ungdomar här. I höstas hade vi öppna repetitioner på det här stycket. Då var det fullt. Det var för mycket folk och man undrade nästan var folk kom ifrån för då hade vi ju inte annonserat mycket. Däremot hade vi varit ute, vi hade varit på en massa ställen och spelat. Vi hade varit på Marieberg och vi hade varit i Konserthuset och vi hade varit utomhus på sommaren. Så vi försöker att vara utomhus, låta folk se oss gratis, vara i parken när det är varmt. Men varje gång man måste flytta är det ju så att man måste etablera sig på nytt, och vi har ju ingen marknadsavdelning och våra resurser är små så det är inte enkelt.

Trots det är ni ju snart framme vid premiär. Speldatumen är satta och nu måste allt i föreställningen verkligen bli klart i tid.

– Jag är jättenervös för den har varit väldigt otursdrabbad. Det som håller mig uppe är att jag känner att det finns en bra kärna i den. Men att tre–fyra stycken för influensa samtidigt, en får öroninflammation och en måste dra ut en tand och får gå på penicillin och mer därtill – det har varit tufft. Eller det är tufft, för man blir försenad hela tiden men jag tror ändå på det. Det är mer orken – att man inte får sova. Man skulle behöva lite fler timmar. Många gånger har ju jag hållit på med ett verk ganska länge. Jag gör något och sedan så bearbetar jag det och så får vi göra det igen, och så åker vi på turné och så blir det liksom bättre och bättre. Det jag har gjort har ju ofta stått sig. Verken som vi gjorde för 17 år sedan spelas fortfarande så vi har ju ändå lyckats att göra det som står sig, som inte är bara en trend, och för mig så är det jätteviktigt.

– Som koreograf gör man manuset. Man måste skriva texten, man gör delvis musiken. Ja, det är väldigt många element. Man skapar från ett ingenting, det är ett tomt rum. Det är nya människor och det finns ingenting och sedan ska man få ihop något. Svenska Kammarorkestern har ju noterna. Vi jobbade i två månader med någonting som de repeterade i tre dagar. Det där är ju inte så lätt att förstå ibland när man pratar om oss och om dansen – att det tar tid. Men det finns en massa människor som älskar den här konstformen också, även om den aldrig får samma förutsättningar som andra konstformer. Då är det svårt att sprida den.

Men nu kommer du ju åtminstone att sprida "Riskzon III – This Is Not Disneyland" via de här föreställningarna på hemmaplan. Vad vill du då skicka med publiken hem?

– Jag hoppas att de ska se dansen med sin kropp mot bakgrund av sina erfarenheter i vardagen, och jag hoppas att de ska ha blivit berörda på ett eller annat sätt. Att de ska ha fått en stor upplevelse och det är ju fantastiska dansare så hursomhelst kommer de att få uppleva väldigt mycket fantastisk dans och fantastisk musik också.

Urban Århammar

Danspremiär. Kompani Raande-Vo visar Lena Josefssons nya verk "Riskzon III – This Is Not Disneyland" på sin hemmascen i Örebro.

Bilder: Urban Århammar